

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 29.

Vydána dne 9. dubna 1949.

Cena Kčs 1.80.

O B S A H:

(90. a 91.) 90. Zákon o rodinných přídavcích. — 91. Zákon o placené dovolené na zotavenou v roce 1949.

90.

Zákon

ze dne 23. března 1949

o rodinných přídavcích.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Rodinné přídavky podle tohoto zákona se poskytují

- zaměstnancům povinně pojištěným pro případ nemoci a mateřství podle zákona ze dne 15. dubna 1948, č. 99 Sb., o národním pojištění, s výjimkou uvedenou v § 21 (v dalším „zaměstnanci“),
- osobám, které mají nárok na nemocenské nebo jsou v ústavním ošetřování na základě svého pojištění jako zaměstnanci podle zákona o národním pojištění,
- zaměstnankyním, které mají nárok na peněžitou pomoc v mateřství podle zákona o národním pojištění,
- osobám vykonávajícím činnou službu v československé armádě,
- osobám studujícím na řádném učilišti,

starají-li se nebo jsou-li povinni se starati o nezaopatřené děti (§ 3) bydlící na území Československé republiky a jsou-li splněny ostatní podmínky podle tohoto zákona.

§ 2.

(1) Osoba uvedená v § 1 má nárok na rodinný přírůstek podle tohoto zákona, byla-li v kalendářním čtvrtletí, za které se rodinný přírůstek poskytuje, alespoň po dobu 45 dnů

jako zaměstnanec povinně pojištěna pro případ nemoci a mateřství nebo byla-li v tomto a předcházejícím kalendářním čtvrtletí dohromady takto povinně pojištěna alespoň 90 dní (v dalším jen „oprávněný“).

(2) Do dob uvedených v odstavci 1 se nezapočítává doba povinného nemocenského pojištění, po kterou zaměstnanec neměl nároku na mzdu.

(3) Době povinného pojištění podle odstavce 1 se klade na roven

- doba, po kterou osoba uvedená v § 1 měla nárok na nemocenské nebo byla v ústavním ošetřování na základě svého pojištění jako zaměstnanec podle zákona o národním pojištění;
- doba, po kterou osoba uvedená v § 1 měla jako zaměstnankyně nárok na peněžitou pomoc v mateřství podle zákona o národním pojištění;
- doba činné služby v československé armádě s výjimkou služební doby strávené v poměru vojenské osoby z povolání, jestliže osoba uvedená v § 1 byla v posledních 12 měsících před nástupem této služby jako zaměstnanec alespoň 182 dny povinně pojištěna pro případ nemoci a mateřství podle zákona o národním pojištění;
- doba studia na řádném učilišti, jestliže osoba uvedená v § 1 byla v posledních 12 měsících před vstupem na řádné učiliště jako zaměstnanec alespoň 182 dny povinně pojištěna pro případ nemoci a mateřství podle zákona o národním pojištění.

(4) Vyžaduje-li toho státní řízení práce nebo mzdové politiky, může vláda nařízením stanoviti rozhodné doby uvedené v odstavci 1 jinak.

§ 3.

(1) Za nezaopatřené děti se považují pokrevné i osvojené děti oprávněného nebo jeho manželky (manžela) do 16 let věku.

(2) Za nezaopatřené se považuje i dítě (odstavec 1) starší 16 let, jehož vlastní příjem nepřevyšuje 1.800 Kčs v kalendářním čtvrtletí,

- a) nemůže-li si pro nemoc nebo tělesnou či duševní vadu vlastní prací opatřiti výživu nebo
- b) připravuje-li se soustavně na budoucí životní povolání studiem na řádném učilišti nebo jiným školením (výcvikem), v tomto případě však nejdéle do 25. roku věku. Nemohlo-li dítě skončiti školení (výcvik) do 25. roku věku pro plnění branné povinnosti, zvyšuje se tato věková hranice o dobu, po kterou byla tato povinnost plněna; po dobu plnění branné povinnosti se dítě nepovažuje za nezaopatřené.

(3) Za nezaopatřené děti lze v případech hodných zřetele považovati též děti starší 16 let, u nichž nejsou splněny podmínky odstavce 2, jakož i vnuky, sourozence a schovance. Podrobnosti upraví ministerstvo sociální péče směrnicemi, které vydá po slyšení představenstva Fondu rodinných přídatků (§ 14) a které vyhlásí v Úředním listě.

(4) Jsou-li u více osob splněny podmínky pro poskytnutí rodinného přídatku na totéž dítě, přísluší přídatek jen jednou, a to té z nich, která má dítě v přímém zaopatření.

§ 4.

(1) Rodinný přídatek činí

na 1 dítě	150 Kčs měsíčně,
na 2 děti	350 Kčs měsíčně,
na 3 děti	600 Kčs měsíčně,
na 4 děti	900 Kčs měsíčně,
na 5 dětí	1250 Kčs měsíčně,
na 6 dětí	1650 Kčs měsíčně,
na 7 dětí	2100 Kčs měsíčně,
na 8 dětí	2600 Kčs měsíčně,
na 9 dětí	3100 Kčs měsíčně,
na 10 dětí	3600 Kčs měsíčně

a zvyšuje se o 500 Kčs měsíčně na každé další nezaopatřené dítě.

(2) Vyžaduje-li toho řízení státní mzdové politiky, může vláda nařízením upravit výši rodinných přídatků pro zaměstnance některých výrobních oborů nebo jejich odvětví anebo pro určité skupiny zaměstnanců vyššími částkami, než je uvedeno v odstavci 1.

(3) Rodinný přídatek přísluší za každý kalendářní měsíc, ve kterém se osoba uvedená v § 1 stará o nezaopatřené dítě (§ 3).

§ 5.

(1) Rodinný přídatek nepřisluší na dítě,

- a) na které se poskytuje výchovné podle příslušných ustanovení platových úprav státních a jiných veřejných zaměstnanců, po případě podle období těchto předpisů, nebo
- b) na které se poskytuje výchovné podle příslušných ustanovení zákona o národním pojištění.

(2) Vláda může nařízením podrobněji upravit poskytování rodinných přídatků domácím dělníkům a osobám zaměstnaným střídavě u různých zaměstnavatelů a při tom vázati nárok na rodinné přídatky podmínkou dosažení určitého nejmenšího výdělku v kalendářním čtvrtletí nebo v jiném období.

§ 6.

Rodinný přídatek je splatný vždy po uplynutí kalendářního čtvrtletí v den, který stanoví ministerstvo sociální péče po slyšení jednotné odborové organizace vyhláškou v Úředním listě.

§ 7.

Nárok na rodinný přídatek musí býti uplatněn do roka od posledního dne měsíce, v němž vznikl. Byl-li uplatněn později, zaniká nárok na rodinné přídatky za dobu předcházející této lhůtě.

§ 8.

(1) Pokud oprávněný nemá dítě v přímém zaopatření, vyplácí se rodinný přídatek osobě, která je v přímém zaopatření má.

(2) Manželka (manžel) oprávněného, poručník nebo opatrovník jeho dětí, okresní péče o mládež nebo místní národní výbor bydliště oprávněného může navrhnouti okresnímu soudu příslušnému podle tohoto bydliště, aby určil osobu nebo orgán veřejné správy, kterým má býti rodinný přídatek vyplácen na místo oprávněnému, je-li nebezpečí, že by oprávněný nepoužil rodinného přídatku ve prospěch nezaopatřené dítěte. Soud rozhodne usnesením po provedeném nesporném řízení podle předpisů o ustanovení opatrovníka. Vyhoví-li soud návrhu, jest příjemce rodinného přídatku povinen vynaložiti jej výhradně ve prospěch nezaopatřené dítěte.

(3) Nárok na rodinný přídatek může býti platně postoupen (zastaven) nebo zabaven jen k zajištění nebo uspokojení pohledávky,

vzniklé vůči oprávněnému z titulu péče o nezaopatřené dítě, na které nárok přísluší.

§ 9.

(1) Nárok na rodinný přídavek se uplatňuje u příslušné okresní národní pojišťovny (§ 218 zákona o národním pojištění). Podrobnosti o způsobu uplatňování nároku, zejména o tom, jak se prokazují předpoklady vzniku a trvání nároku, určí ministerstvo sociální péče vyhláškou v Úředním listě.

(2) Oprávněný i příjemce rodinného přídavku je povinen oznámiti příslušné okresní národní pojišťovně, která mu rodinný přídavek vyplácí, do 15 dnů všechny změny v poměrech rozhodných pro vznik a trvání nároku na rodinný přídavek nebo pro jeho vyplácení.

§ 10.

(1) O nároku na rodinný přídavek rozhoduje příslušná okresní národní pojišťovna výměrem. Výměr se nevydává, jestliže se rodinný přídavek přiznává, leč by si to strana výslovně vyžádala.

(2) O opravných prostředcích a opravném řízení platí obdobně předpisy upravující opravné prostředky a opravné řízení v národním pojištění nemocenském.

§ 11.

(1) Přeplatky na rodinných přídavcích, vzniklé nesplněním nebo opominutím povinností uložených tímto zákonem oprávněnému nebo příjemci rodinného přídavku, zejména pak tím, že oprávněný nebo příjemce vyhláškou rodinný přídavek nepravdivým tvrzením nebo zatajením rozhodných skutečností, je příjemce povinen vrátit. O vrácení rozhodne příslušná okresní národní pojišťovna výměrem a vymáhá je stejným způsobem jako příspěvek podle § 12.

(2) Přeplatky podle odstavce 1 mohou být srazeny při příštích výplatách rodinných přídavků těmto příjemci.

§ 12.

(1) Na náklady spojené s poskytováním rodinných přídavků platí zaměstnavatelé ze svého příspěvek, který činí 4% vyměřovacího základu pro pojistné za zaměstnance povinně pojištěné pro případ nemoci a mateřství, stanoveného podle § 20 zákona o národním pojištění. Příspěvek se neplatí za zaměstnance uvedené v § 21.

(2) O příspěvku podle odstavce 1 platí obdobně ustanovení §§ 121 až 130 a 132 až 134

zákona o národním pojištění. Příspěvek vybírá, předpisuje a vymáhá příslušná okresní národní pojišťovna.

§ 13.

Pokud prostředky Fondu rodinných přídavků (§ 14) nepostačí k úhradě nákladů spojených s poskytováním rodinných přídavků, uhradí zbytek stát. Stát poskytne Fondu v případě potřeby přiměřené zálohy.

§ 14.

(1) Nositelem práv a závazků podle tohoto zákona je Fond rodinných přídavků (dále jen „Fond“), který je zřízen při ministerstvu sociální péče.

(2) Organem Fondu je představenstvo, které se skládá z předsedy, dvou místopředsedů a dalších devíti členů. Předsedou je zástupce ministerstva sociální péče, prvním místopředsedou zástupce pověřenectva sociální péče a druhým zástupce zaměstnanců. Dalšími členy představenstva jsou zástupce ministerstva financí, zástupce ministerstva zdravotnictví, dva zástupci Ústřední národní pojišťovny, z nichž jeden je ze Slovenska, a pět zástupců zaměstnanců.

(3) Předsedu, místopředsedy a členy představenstva s výjimkou zástupců ministerstva financí a zdravotnictví jmenuje a odvolává ministr sociální péče. Zástupce ministerstva financí jmenuje a odvolává ministr financí, zástupce ministerstva zdravotnictví jmenuje a odvolává ministr zdravotnictví. Druhý místopředseda, zástupce zaměstnanců a zástupce Ústřední národní pojišťovny se jmenují a odvolávají na návrh jednotné odborové organizace. Za každého ze členů uvedených v poslední větě odstavce 2 se jmenuje náhradník.

(4) Podrobnosti o správě, hospodaření a účtování Fondu určí stanovy, na nichž se usnese představenstvo. Stanovy schvaluje ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí a vyhlásí je v Úředním listě.

(5) Okresní národní pojišťovny vyplácejí rodinné přídavky na účet Fondu.

(6) Ústřední národní pojišťovna odvádí Fondu příspěvky (§ 12), pokud jich není třeba na výplatu rodinných přídavků. Podrobnosti upraví představenstvo Fondu směrnicemi.

§ 15.

Za správní náklady, které vzniknou Ústřední národní pojišťovně její účastí na provádění tohoto zákona, poskytne jí Fond přiměřenou náhradu. Její výši stanoví ministerstvo soci-

ální péče v dohodě s ministerstvem financí po slyšení představenstva Fondu a Ústřední národní pojišťovny.

§ 16.

(1) Úřady a orgány veřejné správy, soudy a veřejnoprávní korporace jsou povinny spolupůsobiti v mezích své působnosti při provádění tohoto zákona.

(2) Majetek, právní jednání a listiny Fondu jsou osvobozeny od daní, dávek a poplatků.

(3) Písemnosti a úřední úkony potřebné k řízení podle tohoto zákona jsou osvobozeny od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

§ 17.

(1) Rodinný příspěvek není součástí vyměřovacího základu pro dávky a pojistné podle zákona o národním pojištění a je osvobozen od všech veřejných dávek.

(2) Určuje-li soud výživné na dítě, nepřihlíží k rodinnému příspěvku, který se na ně poskytuje.

(3) Poskytuje-li zaměstnavatel na základě povinnosti, uložené mu příslušnými předpisy, zaměstnanci příspěvek na dítě (výchovné, výchovavací příspěvek a pod.), je povinen započítati na toto plnění rodinný příspěvek podle tohoto zákona.

§ 18.

(1) Kdo se dopustí jednání nebo opominutí přičinícího se ustanovením tohoto zákona nebo předpisů vydaných k jeho provádění, zejména kdo

- a) nesplní včas bez náležité omluvy ohlašovací povinnost uloženou tímto zákonem,
- b) sjedná s oprávněným smlouvu, kterou mají býti omezena nebo zkrácena práva plynoucí pro oprávněného z tohoto zákona,
- c) učiní v řízení o rodinných příspěvcích nepravdivou výpověď o okolnostech, které mohou mít vliv na rozhodnutí,
- d) dosáhne rodinného příspěvku předstíráním,
- e) požaduje, ač k tomu není oprávněn, poskytnutí rodinného příspěvku na totéž dítě u několika územních organizačních složek Ústřední národní pojišťovny,
- f) nevyhoví jiné povinnosti podle tohoto zákona,

bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, pro správní přestupek okresním národním výborem pokutou do 20.000 Kčs nebo vězením (uzamčením) do 6 týdnů nebo oběma těmito tresty. Pro případ nedobytnosti pokuty vyměří

zároveň okresní národní výbor podle míry zavinění náhradní trest na svobodě do 6 týdnů. Uloží-li se oba tresty zároveň, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem vězení (uzamčení) přesahovati 6 týdnů.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na orgány veřejné správy.

(3) Dopustí-li se trestného jednání nebo opominutí podle odstavce 1 v podniku nebo zařízení právnické osoby fyzická osoba, která neodpovídá podle zákona nebo stanov za jejich správu nebo je skutečně samostatně nesprávuje, trestá se podle odstavce 1 též fyzická osoba, která odpovídá za správu podniku nebo zařízení nebo je skutečně spravuje, pokud o trestném činu věděla nebo zanedbala povinnou péči. Došlo-li k trestnému činu na podkladě správního úkonu více fyzických osob, odpovídajících jako sbor za správu podniku nebo zařízení právnické osoby nebo spravujících skutečně podnik nebo zařízení, jsou trestné všechny osoby, které se vyslovily pro jednání nebo opominutí zakládající trestný čin.

§ 19.

(1) Na nezaopatřené děti bydlící mimo území Československé republiky mohou býti rodinné příspěvky poskytovány jen za podmínky a v rozsahu, které stanoví vláda nařízením.

(2) Ministr sociální péče může nařízením pověřiti jiné územní organizační složky Ústřední národní pojišťovny působností okresních národních pojišťoven podle tohoto zákona.

(3) Ministerstvo sociální péče může činiti opatření k odstranění příkroští, které se vyskytnou při provádění tohoto zákona.

§ 20.

(1) Fond může použití části přebytků svého hospodaření k podporování zdravé populace ve všech vrstvách obyvatelstva, zejména

- a) podporováním ústavů a zařízení pro děti a
- b) poskytováním podpor v jednotlivých případech sociálně a populačně zvláště odůvodněných.

Podrobnosti určí směrnice, které vydá ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem zdravotnictví po slyšení představenstva Fondu a vyhlásí v úředním listě.

(2) Výši částky, které může Fond použiti k účelům uvedeným v odstavci 1, určí každoročně ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí po slyšení představenstva Fondu.

§ 21.

Tento zákon se nevztahuje na státní a jiné veřejné zaměstnance, jimž náleží výchovné, jsou-li u nich splněny předpoklady podle příslušných platových úprav nebo jejichž smluvní platy jsou upraveny se zřetelem na nezaopatřené děti podle obdoby těchto úprav.

§ 22.

Dobou povinného pojištění pro případ nemoci a mateřství se, pokud jde o dobu před 1. říjnem 1948, rozumí doba povinného pojištění podle předpisů o veřejnoprávním pojištění, uvedených v § 1 zákona ze dne 13. prosince 1945, č. 154 Sb., o rodinných přídavcích některých osob pojištěných pro případ nemoci, ve znění zákona ze dne 2. dubna 1947, č. 58 Sb.

§ 23.

Zákon č. 154/1945 Sb. ve znění zákona č. 58/1947 Sb. se zrušuje. Předpisy vydané podle něho zůstávají, pokud neodporují ustanovením tohoto zákona, nedotčeny, dokud nebudou nahrazeny předpisy, které budou vydány podle tohoto zákona.

§ 24.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede jej ministr sociální péče v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Erban v. r.

91.

Zákon

ze dne 24. března 1949

o placené dovolené na zotavenou v roce 1949.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Tento zákon upravuje placenou dovolenou zaměstnanců na zotavenou (v dalším jen „dovolená“) v roce 1949.

Část I.

Dovolená stálých zaměstnanců.

Nárok na dovolenou a její délka.

§ 2.

(1) Zaměstnanci, jehož pracovní poměr u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku trval nepřetržitě alespoň 9 měsíců (čekací doba), náleží v roce 1949 (v dalším jen „kalendářní rok“), jestliže v tomto roce konal práci alespoň po 75 dnů, dovolená v délce 2 kalendářních týdnů, pokud pro něho neplatí výhodnější úprava délky dovolené podle odstavce 2 nebo 3.

(2) Dovolená se prodlužuje o jeden kalendářní týden zaměstnancům

- a) mladším 18 roků,
- b) starším 50 roků, pokud se na ně nevztahuje ustanovení odstavce 3,
- c) jejichž pracovní poměr po dosažení 18. roku věku trvá u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku, po případě v témž oboru nebo v téže skupině povolání déle než 5 roků.

(3) Dovolená se prodlužuje o dva kalendářní týdny zaměstnancům, jejichž pracovní poměr po dosažení 18. roku věku trvá u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku, po případě v témž oboru nebo v téže skupině povolání déle než 15 roků.

(4) Do doby rozhodné pro délku dovolené podle odstavce 2 nebo 3 se započítává doba, po kterou zaměstnanec nemohl být zaměstnán, protože konal vojenskou službu v československé nebo spojenecké armádě, a doba, po kterou nemohl být za doby nesvobody zaměstnán z důvodu národnostního, rasového nebo politického útisku. Vláda může po slyšení jednotné odborové organizace stanovit nařízením další dobu, která se započítává do doby rozhodné pro prodloužení dovolené podle odstavce 2 nebo 3, ač zaměstnanec nebyl v pracovním poměru.

§ 3.

(1) U zaměstnance, který vstoupil do pracovního poměru před dokončeným 26. rokem věku, zkracuje se čekací doba (§ 2, odst. 1) na 5 měsíců, jestliže v roce 1949 úspěšně skončil návštěvu školy.

(2) Přerušování pracovního poměru kratší 6 týdnů, k němuž došlo se souhlasem zaměstnavatele, staví, ale nepřerušuje čekací dobu, pokud zaměstnanec nebyl zaměstnán u jiného zaměstnavatele.

(3) Zaměstnanci, který přešel do jiného závodu téhož podniku v rozporu s hospodářským plánem podniku, se nezapočte do doby rozhodné pro vznik nároku na dovolenou ani do doby roz-

hodné pro prodloužení dovolené (§ 2) trvání dřívějšího pracovního poměru v témž podniku nebo u předchozích zaměstnavatelů.

(4) Zaměstnanci, který přešel do jiného podniku v rozporu s jednotným hospodářským plánem, se nezapočte do doby rozhodné pro prodloužení dovolené (§ 2) trvání pracovního poměru u předchozích zaměstnavatelů.

§ 4.

Zaměstnancům, kteří pracovali před nastoupením dovolené nejméně 9 měsíců v hornictví a z toho alespoň $\frac{3}{4}$ pracovní doby pod zemí, prodlužuje se dovolená, příslušející jim podle ustanovení § 2, o další kalendářní týden.

§ 5.

Pokud délka dovolené závisí na zaměstnancově věku nebo trvání jeho pracovního poměru, rozhoduje stav ke dni 1. května 1949.

Omezení dovolené.

§ 6.

(1) Nemohl-li zaměstnanec konati práce v kalendářním roce po více než 75 pracovních dnů pro důležitou příčinu týkající se jeho osoby, kterou nezpůsobil úmyslně nebo hrubou nedbaloostí, zejména pro nemoc, úraz nebo vojenskou službu, krátí se mu dovolená za každých dalších 25 zameškaných pracovních dnů o jednu dvanáctinu.

(2) Za každý pracovní den (směnu), který zaměstnanec zameškal bez důležité příčiny (odstavec 1), se odečte od dovolené bez náhrady den. Zameškané pracovní doby, které jsou kratší než celý pracovní den, se počítají.

(3) Rovněž se odečte od dovolené poměrná část dovolené (§ 10, odst. 3), kterou jiný zaměstnavatel zaměstnanci za kalendářní rok poskytl nebo za niž mu poskytl peněžitou náhradu.

(4) U zaměstnanců povinných návštěvou základní odborné školy má zameškaní vyučování na této škole stejné následky jako zameškaní pracovní doby.

(5) Odečtení podle odstavce 2 provede zaměstnavatel po slyšení zaměstnance a po projednání se závodním zastupitelstvem zaměstnanců.

§ 7.

Do dovolené v roce 1949 se započte účast na zvláštní léčebné péči podle ustanovení § 29, odst. 1 a 2 zákona ze dne 15. dubna 1948, č. 99 Sb., o národním pojištění, nebo na opatřeních preventivní péče podle ustanovení § 95, odst. 1, písm. b) a e) téhož zákona, pokud zaměstnanec je k práci schopný, s výjimkou účasti na preventivní péči k odvrácení nemoci

z povolání. Rovněž dobrovolná účast na sportovních kursech, rekreaci nebo pod. se započte do dovolené v roce 1949.

§ 8.

Požitky po dobu dovolené.

(1) Zaměstnanci příslušejí po dobu dovolené všechny peněžitě požitky, kromě náhrady hotových výloh, jako kdyby pracoval. Při tom se za základ výpočtu peněžitých požitků bere u zaměstnance s proměnlivými požitky průměrný týdenní výdělek za posledních 6 měsíců před nastoupením dovolené.

(2) Po dobu dovolené náleží zaměstnanci též veškeré naturální požitky, pokud jich může užívat. Za stravu a jiné naturální požitky s výjimkou bytu, světla a otopu, pokud těchto požitků nemůže užít, náleží mu náhrada v penězích. Výše této náhrady se řídí předpisy vydanými pro účely národního pojištění.

(3) Peněžitě požitky a náhrada naturálních požitků připadající na dobu dovolené jsou splatné v obvyklých výplatních dnech. Požádá-li však o to zaměstnanec, musí tyto požitky být vyplaceny při nastoupení dovolené, při čemž však nejsou dotčeny předpisy o srážení daně ze mzdy podle výplatních období.

§ 9.

Nastoupení dovolené.

(1) Nastoupení dovolené určuje se zřetelem na jednotný hospodářský plán zaměstnavatel po projednání se závodním zastupitelstvem zaměstnanců. Při tom přihlíží jak k potřebám provozu, tak k oprávněným požadavkům jednotlivých zaměstnanců. Dovolená ve vedlejší zaměstnání buď dle možnosti poskytnuta zároveň s dovolenou v hlavním zaměstnání. Zaměstnavatel oznámí zaměstnanci den nastoupení dovolené zpravidla alespoň 14 dnů předem.

(2) Hromadná závodní dovolená je přípustná, je-li to z provozních důvodů nutné a slučitelné s veřejným zájmem. O tom, zda jsou tyto podmínky splněny, rozhodne ministerstvo sociální péče v dohodě s příslušným ministerstvem a po slyšení jednotné odborové organizace. Ministerstvo sociální péče může v dohodě s příslušnými ministerstvy a po slyšení jednotné odborové organizace přenést toto rozhodování u závodů menšího hospodářského významu vyhláškou v Úředním listě na krajské nebo okresní národní výbory.

(3) Zaměstnanci lze poskytnout dovolenou nebo její část za kalendářní rok také po jeho uplynutí, požádá-li o to nebo nemohl-li ji vyčerpat z důvodů naléhavé potřeby provozu nebo pro některou z příčin uvedených v § 6, odst. 1. V ta-

kových případech musí zaměstnanec nastoupit dovolenou tak, aby skončila nejpozději 31. března 1950. Nestane-li se tak, pozbývá zaměstnanec nárok na dovolenou bez újmy případného nároku podle § 12.

§ 10.

Vliv skončení pracovního poměru na dovolenou.

(1) Byl-li pracovní poměr před nastoupením dovolené předčasně zrušen zaměstnancem bez důležitého důvodu nebo zaměstnavatelem z důležitého důvodu zaviněného zaměstnancem, ztrácí zaměstnanec nárok na dovolenou.

(2) V ostatních případech skončení pracovního poměru před nastoupením dovolené náleží zaměstnanci poměrná část dovolené. Při tom musí být u zaměstnance splněny podmínky pro vznik nároku na dovolenou (§§ 2 a 3) a platí pro něho ustanovení o omezení dovolené (§§ 6 a 7).

(3) Poměrná část dovolené se stanoví tak, že se poskytne za každý měsíc trvání pracovního poměru v kalendářním roce jedna dvanáctina dovolené.

§ 11.

Zaměstnanci zemědělské a lesní, kteří nekonají nepřetržitě práci.

Zaměstnancům zemědělským a lesním, kteří za trvání pracovního poměru nekonají nepřetržitě práci, náleží dovolená podle ustanovení tohoto zákona. Jestliže však pracovali v kalendářním roce u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku méně než 150 dnů, náleží jim poměrná část dovolené ve výši jedné dvanáctiny za každých 25 odpracovaných dnů. Doba rozhodná pro prodloužení dovolené podle § 2 se zjistí součtem kalendářních let, ve kterých zaměstnanec pracoval alespoň 150 dní.

§ 12.

Peněžitá náhrada za nevyčerpanou dovolenou.

(1) Poskytování peněžitě náhrady za nevyčerpanou dovolenou je kromě případů uvedených v odstavci 2 nebo 3 nepřípustné.

(2) Nemohl-li zaměstnanec vyčerpat dovolenou nebo její část ani do 31. března 1950 z příčin uvedených v § 6, odst. 1 nebo z příkazu zaměstnavatele odůvodněného naléhavou potřebou provozu, má nárok na peněžitou náhradu za dovolenou nebo za její nevyčerpanou část.

(3) Peněžitá náhrada za nevyčerpanou dovolenou nebo její část náleží zaměstnanci též, nemohl-li ji vyčerpat pro skončení pracovního poměru.

(4) Peněžitá náhrada za dovolenou se rovná peněžitým požitkům odpovídajícím době dovo-

lené, kromě náhrady hotových výloh a odměny za práci přes čas, a peněžitě náhradě za naturální požitky (§ 8, odst. 1 a 2).

(5) Peněžitá náhrada za dovolenou se nezačítává do vyměřovacího základu podle předpisů o národním pojištění.

§ 13.

Dovolená v některých případech změny zaměstnání, při přidělení k výkonu naléhavých prací a při účasti na pracovních brigádách.

(1) Zaměstnancům, s nimiž byl pracovní poměr po 1. lednu 1947 rozvázán bez jejich zavinění podle předpisů o hospodárném zaměstnávání pracujících, o uvolnění postradatelných zaměstnanců nebo o návratu odborně vyškolených zaměstnanců do jejich povolání, započte se do doby rozhodné pro vznik nároku na dovolenou a pro prodloužení dovolené (§ 2) v novém zaměstnání trvání všech předchozích pracovních poměrů po dokončení 18. roku věku. Totéž platí pro zaměstnance, kteří po 1. lednu 1947 dobrovolně přešli z administrativního zaměstnání do zaměstnání výrobního nebo ze zaměstnání výrobního do jiného výrobního zaměstnání důležitějšího pro splnění jednotného hospodářského plánu, jakož i pro zaměstnance, kteří změnili po skončení okupace zaměstnání ve veřejném zájmu nebo na doporučení úředního lékaře.

(2) Zaměstnanci uvedení v odstavci 1 mají vůči svému dosavadnímu zaměstnavateli nárok na poměrnou část dovolené, jestliže byli v kalendářním roce zaměstnání u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku alespoň 2 měsíce a jestliže neměli v tomto roce dovolenou. Poměrná část dovolené přísluší zaměstnanci, i když mu podle ustanovení §§ 1 a 2 nevznikl nárok na dovolenou.

(3) Neměl-li zaměstnanec, na něhož se vztahuje odstavec 1, v kalendářním roce plnou dovolenou v dosavadním pracovním poměru, vznikne mu u nového zaměstnavatele nárok na poměrnou část dovolené po nepřetržitém dvouměsíčním zaměstnání.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 platí obdobně pro dovolenou zaměstnanců přidělených k výkonu naléhavých prací a pro účastníky pracovních brigád.

Část II.

Dovolená nestálých zaměstnanců.

§ 14.

(1) Zaměstnancům přijatým na práce, které podle své povahy netrvaly 9 měsíců, zejména na práce sezónní a kampaňové, přísluší místo

dovolené při skončení pracovního poměru za každých 25 dnů konané práce peněžitá náhrada ve výši jedné dvanáctiny požitků, které by jim příslušely po dobu dovolené podle § 2, kdyby u nich byly splněny podmínky pro vznik nároku na dovolenou.

(2) Peněžitá náhrada podle odstavce 1 se nezapočítává do vyměřovacího základu podle předpisů o národním pojištění.

§ 15.

Zaměstnanci ve stavebnictví.

Vláda může nařízením stanovit odchýlný způsob poskytování dovolené a placení mzdy po dobu dovolené některým zaměstnancům ve stavebnictví a v oborech se stavebnictvím souvisících.

Část III.

Dovolená domáckých dělníků.

§ 16.

(1) Domáckým dělníkům přísluší místo dovolené dne 31. prosince nebo při skončení zaměstnání peněžitá náhrada, a to:

- za dovolenou 2 kalendářních týdnů 4%,
- za dovolenou 3 kalendářních týdnů 6%,
- za dovolenou 4 kalendářních týdnů 8%

pracovní odměny dosažené v kalendářním roce. Pro určení délky dovolené platí obdobně ustanovení § 2. Náhrada nepřísluší, skončilo-li zaměstnání z viny domáckého dělníka. Na žádost domáckého dělníka se poskytne záloha na peněžitou náhradu odpovídající dosažené pracovní odměně.

(2) Pracovní odměnou podle odstavce 1 se rozumí hrubá odměna bez příplatků za hotová vydání.

(3) Podnikatelé domácké práce jsou povinni nahraditi zprostředkovatelům domácké práce částky, které tito vyplatí domáckým dělníkům podle ustanovení odstavce 1.

(4) Peněžitá náhrada podle odstavce 1 se nezapočítává do vyměřovacího základu podle předpisů o národním pojištění.

Část IV.

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná.

§ 17.

Ustanovení tohoto zákona o zaměstnancích a pracovním poměru platí obdobně o učních a učebním poměru.

§ 18.

U zaměstnanců, jejichž pracovní poměr po dosažení 18. roku věku u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku na území obsazeném v roce 1938 cizí brannou mocí trvá alespoň od 1. května 1946, zkracuje se doba trvání pracovního poměru podmiňující nárok na dovolenou v délce 3 kalendářních týdnů [§ 2, odst. 2, písm. c)] na 3 roky.

§ 19.

Tento zákon se nevztahuje na úpravu placené dovolené na zotavenou

- a) vojenských osob z povolání;
- b) příslušníků Sboru národní bezpečnosti a
- c) učitelů na školách všech stupňů a druhů a na diecézních učilištích theologických.

§ 20.

Ministři sociální péče a vnitra stanoví v dohodě se zúčastněnými ministry a po slyšení jednotné odborové organizace nařízením odchylky od ustanovení tohoto zákona pro některé skupiny zaměstnanců, u nichž to vyžaduje zvláštní povaha konané práce.

§ 21.

Ujednání odporující tomuto zákonu nebo předpisům vydaným podle něho jsou neplatná, a to i když byla uzavřena před účinností tohoto zákona.

§ 22.

Zrušuje se platnost, po případě použitelnost všech předpisů o placené dovolené na zotavenou s výjimkou předpisů, které upravují placenou dovolenou na zotavenou zaměstnanců uvedených v § 19.

§ 23.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provedou jej ministři sociální péče a vnitra v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Erban v. r.

Nosek v. r.